CESTA K SAMOSTATNOSTI – 28. ŘÍJEN 1918

Konstrukce československého státu a jeho idea

V preambuli československé ústavy z roku 1920 bylo uvedeno: „My, národ Československý, chtějíce upevniti dokonalou jednotu národa, zavésti spravedlivé řády v republice, zajistiti pokojný rozvoj domoviny československé, prospěti obecnému blahu všech občanů tohoto státu a zabezpečiti požehnání svobody příštím pokolením, přijali jsme ve svém Národním shromáždění dne 29. února 1920 Ústavu pro Československou republiku, jejíž znění následuje. Přitom my, národ Československý, prohlašujeme, že chceme usilovati, aby tato ústava i všechny zákony naší země prováděny byly v duchu našich dějin stejně jako v duchu moderních zásad, obsažených v hesle sebeurčení; neboť chceme se přičleniti do společnosti národů jako člen vzdělaný, mírumilovný, demokratický a pokrokový.“

Ideu, na níž Tomáš G. Masaryk postavil smysl existence Československé republiky, o jejíž možné budoucí existenci byl na počátku přesvědčen snad jen on sám, obsahuje již jeden z jeho stěžejních spisů – Česká otázka. Masaryk ji spatřuje v reformačně ukotvené, primární a nezastupitelné autoritě individuálních mravních resp. náboženských svědomí. Lze konstatovat, že Masarykem zjištěný a vyložený smysl českých dějin, jenž se – přes protesty profesionálních historiků – stal základním principem ideje československého státu, měl důkladně ukotvenou filozofickou povahu. Jejím základem byl pro stěžejní tradici českého filozoficko-náboženského myšlení charakteristický křesťanský platonismus reformního zaměření.

Ačkoliv Československá republika představovala hospodářsky, a zřejmě i kulturně nejvyspělejší nástupnický stát Rakousko-Uherska, ani jí se nevyhnuly problémy, které od počátku ohrožovaly samu její existenci. Odhlédneme-li od bojů s maďarskými bolševiky a Poláky, pak jednu z hlavních příčin napětí lze spatřovat v národnostním složení republiky; vzhledem k relativně nepatrnému počtu Slováků, kterých bylo podstatně méně než Němců, bylo nutno uměle vytvořit většinový – vedoucí – „československý“ národ. Z celkového počtu 13 607 385 obyvatel tvořili Čechoslováci 64, 4 %, Němci 22,9 %, Maďaři 5, 5 %, Rusíni 3,4 %, Židé 1,3 %, Poláci 0,5 % a cizinci 1,8 %.

Politicky představovala nejbližšího spojence Francie, jejíž vojenští představitelé stáli v čele hlavního štábu československé armády až do konce dvacátých let. Hlavní přednost nově se konstituujícího státu však představovala individuální svoboda jednotlivce, která dalekosáhle převyšovala veškerá předchozí dějinná období. Liberální Československo ostatně nemělo obdoby nejen u svých nejbližších sousedů, ale ani v rámci celé střední Evropy.

Mapa Československé republiky v hranicích z roku 1922

Velký státní znak Československé republiky

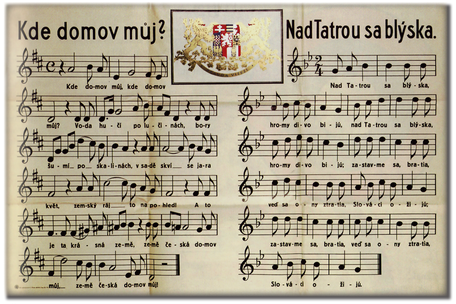

Československá hymna v podobě školní pomůcky

Střední státní znak Československé republiky

Malý státní znak Československé republiky

Československá vlajka užívaná v letech 1918–1919

Československá vlajka užívaná od roku 1920